

ADANA GERİ GÖNDERME MERKEZİ ZİYARETİ RAPORU

Rapor No:

2024/63

Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulu'nun 6/11/2024 tarihli ve 2024/1151 sayılı kararıyla oy birliğiyle kabul edilmiştir.

KISALTMALAR.....	iii
I. GİRİŞ.....	1
II. GENEL BİLGİLER.....	3
A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler.....	3
B. Merkez Personeli	3
C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler	4
III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER.....	5
A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme	5
B. Fiziksel Koşullar	6
C. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri.....	9
D. Beslenme.....	10
E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri.....	12
F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim.....	14
G. Güvenlik	17
IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER.....	17
A. Değerlendirme	17
B. Tavsiyeler.....	18
1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler	18
2. Sarıçam İlçe Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye	18
3. Adana Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye	19
4. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler.....	19

KISALTMALAR

- CPT** : European Committee for the Prevention of Torture and Inhuman Degrading Treatment or Punishment (Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi)
- m²** : metrekare
- OPCAT** : Optional Protocol to the Convention Against Torture (İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol)
- TIHEK** : Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu
- UÖM** : Ulusal Önleme Mekanizması

I. GİRİŞ

1. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu (TIHEK); 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu ile insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmek üzere kurulmuştur.

2. Türkiye, 14/9/2005 tarihinde İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokolü (OPCAT) imzalamıştır. 2011 yılında onaylanarak yürürlüğe giren ve Türkiye açısından bağlayıcılık kazanan OPCAT'ın 1'inci maddesine göre Protokol'ün amacı: *“bağımsız uluslararası ve ulusal organların, işkence ve diğer zalimane, gayriinsani veya küçültücü muamele veya cezayı önlemek için, kişilerin özgürlüklerinden mahrum bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretlerde bulunacağı bir sistem kurmaktır.”*

3. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (1) bendi uyarınca OPCAT hükümleri çerçevesinde ulusal önleme mekanizması (UÖM) olarak görev yapmak Kurumun görevleri arasında yer almaktadır. Kanun'un 2'nci maddesinin birinci fıkrasının (k) bendine göre UÖM: *“İşkenceye ve Diğer Zalimane, Gayriinsani veya Küçültücü Muamele veya Cezaya Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek İhtiyari Protokol hükümleri çerçevesinde kişilerin özgürlüklerinden yoksun bırakıldığı yerlere düzenli ziyaretler yapmak üzere oluşturulan sistemi”* ifade etmektedir.

4. Geri gönderme merkezleri, kişilerin özgürlüğünden mahrum bırakıldığı ya da koruma altına alındığı yerlerden birisi olup geri gönderme merkezlerinin temel dayanağı 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanununda yer almaktadır. Kanun'un “Geri Gönderme Merkezleri” başlıklı 58'inci maddesinde; *“(1) İdari gözetime alınan yabancıların geri gönderme merkezlerinde tutulacağı, (2) Geri gönderme merkezlerinin İçişleri Bakanlığı tarafından işletileceği, Bakanlığın kamu kurum ve kuruluşları, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yaparak bu merkezleri işletirebileceği, (3) Geri gönderme merkezlerinin kurulması, yönetimi, işletilmesi, devri, denetimi ve sınır dışı edilmek amacıyla idari gözetimde bulunan yabancıların geri gönderme merkezlerine nakil işlemleriyle ilgili usul ve esasların yönetmelikle düzenleneceği”* hükümleri yer almaktadır.

5. 22/4/2014 tarihli ve 28980 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Kabul ve Barınma Merkezleri ile Geri Gönderme Merkezlerinin Kurulması, Yönetimi, İşletilmesi, İşlettirilmesi ve Denetimi Hakkında Yönetmelik’in 3’üncü maddesinin birinci fıkrasının (ç) bendine göre geri gönderme merkezi; “*idari gözetim altına alınan yabancıların barındırılmaları ve kontrol altında tutulmaları amacıyla kurulan ve doğrudan işletilen veya kamu kurum ve kuruluşlarıyla, Türkiye Kızılay Derneği veya kamu yararına çalışan derneklerden göç alanında uzmanlığı bulunanlarla protokol yapılarak işlettirilen merkezleri*” ifade etmektedir.

6. 6701 sayılı Kanun’un 9’uncu maddesinin birinci fıkrasının (j) bendinde, Kurumun özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin buldukları yerlere haberli veya habersiz düzenli ziyaretler gerçekleştirmek görevini haiz olduğu ifade edilmiştir. Bu bağlamda geri gönderme merkezlerine ziyaretler düzenlemek TİHEK’in görev ve yetki alanı kapsamındadır.

7. Anılan görevin icrası kapsamında 21-22/2/2024 tarihlerinde Adana Geri Gönderme Merkezine¹ *habersiz* bir ziyaret gerçekleştirilmiştir. Ziyaret Heyetinde; İnsan Hakları ve Eşitlik Uzmanı ..., İnsan Hakları ve Eşitlik Uzman Yardımcıları ... ve ... ile Kurumumuzun talebi üzerine görevlendirilen Hekim ...ve Psikolog ... yer almıştır.

8. Ziyaret, Merkez İdaresi ile yapılan ön görüşmeyle başlamıştır. Ön görüşmede, Ziyaret Heyeti tarafından ziyaretin amacı ve yöntemine ilişkin bilgiler verilmiş; İdareden Merkezin işleyişi, mevcut durumu, personel ile Merkezde barındırılan yabancılar hakkında bilgiler edinilmiştir. Ön görüşmenin ardından ilk kabul alanı, emanet eşya odası, sağlık servisi, avukat görüşme odaları, kütüphane, oyun alanı, kantin, yemekhane gibi ortak alanlar yerinde incelenmiş; Ziyaret Heyeti tarafından belirlenen yabancılar ile Merkez personeli bulunmaksızın heyet hâlinde görüşmeler yapılmıştır. Görüşme gerçekleştirilen yabancılarla, TİHEK ve UÖM görevi hakkında genel bilgiler verilmiş; ziyaretin amacı, kapsamı ve kişisel verilerin gizliliği korunarak ziyaret neticesinde bir rapor hazırlanacağı açıklanmıştır. Buradaki incelemelerin ardından ziyaret bitiminde İdare ile son bir toplantı yapılmış; ilk tespit ve gözlemler paylaşılmış, ziyaret sonrası hazırlanacak raporun İdare ve ilgili kurumlarla paylaşılarak tavsiyelerin takip edileceği ve yeni bir takip ziyareti de yapılabileceği bilgisi verilmiş olup ilgili bilgi ve belgeler alınarak ziyaret sonlandırılmıştır.

9. Bu rapor, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurulunun 8/2/2024 tarihli ve 2024/230 sayılı Kararı ile Başkanlık Makamınının 15/2/2024 tarihli ve 33221 sayılı olurlarına istinaden 22-

---

¹ Bundan sonra Adana Geri Gönderme Merkezi, kısaca Merkez olarak ifade edilecektir.

23/2/2024 tarihinde Adana Geri Gönderme Merkezine gerçekleştirilen izleme ziyareti neticesinde edinilen tespit, gözlem ve şikâyetlerin ulusal ve uluslararası normlar bağlamında değerlendirilmesini ihtiva etmektedir.

II. GENEL BİLGİLER

A. Merkez Hakkında Genel Bilgiler

10. Adana ilinin Sarıçam ilçesinde bulunan Merkez, 2022 yılı Mayıs ayında faaliyete başlamış olup Adana şehir merkezine 20 kilometre uzaklıktadır.

11. Merkez, 4.439 metrekare kapalı ve 5.083 metrekare açık olmak üzere toplam 9.522 metrekarelik alanda hizmet vermektedir.

B. Merkez Personeli

12. Merkezde ziyaret tarihinde 130'u erkek, 18'i kadın olmak üzere toplam 148 personel görev yapmaktadır. Personelin ünvan ve sayılarına dair bilgileri gösterir tablo aşağıda yer almaktadır.

ÜN VAN	PERSONEL SAYISI
Müdür	1
İl Göç Uzmanı	5
Tercüman	5
Sosyal Çalışmacı	1
Psikolog	1
Hekim	2
Sağlık Personeli	5
Memur	1
Gıda Mühendisi	1
Sürekli İşçi	14
Şoför	6
Güvenlik Görevlisi	33

Polis Memuru	8
Jandarma Personeli	56 ²
Tekniker	3
Temizlik Personeli	6
TOPLAM	148

13. İdare tarafından Merkezin iç ve dış güvenliğinin Merkeze bağlı güvenlik personeli ve Sarıçam İlçe Jandarma Komutanlığına bağlı özel bir tim tarafından sağlandığı ifade edilmiştir. Merkezin güvenliğinin sağlanması için 33 güvenlik görevlisi ve 53 jandarma personeli vardiyalı çalışmaktadır. Merkezin dış güvenliği ve yabancıların kaldığı bloklardan birinin iç güvenliğinin jandarma personeli tarafından sağlandığı belirtilmiştir.

14. Merkezde Arapça, Farsça ve Urduca dillerinde uzman tercümanların görev yaptığı öğrenilmiştir. İdare tarafından, başka bir dil için tercümana ihtiyaç duyulması halinde diğer merkezlerde görev yapan tercümanlardan görüntülü görüşme sistemi kullanılarak uzaktan destek alınabildiği belirtilmiştir. Ayrıca avukat ve noter görüşmelerinde avukat ve noterlerin kendileri ile beraber yeminli tercüman getirebildikleri bilgisi verilmiştir.

15. Merkez personelinin 2023 yılında öfke kontrolü, iletişim becerileri, Avrupa İşkencenin ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Muamelenin veya Cezanın Önlenmesi Komitesi (AIÖK/CPT) standartları ve insan hakları konularında eğitim aldığı bilgisi İdare tarafından verilmiş ve sayılan eğitimlere ilişkin belgeler daha sonra Kurumumuza iletilmiştir.

16. Psikososyal Destek Biriminde görev yapan psikolog ve sosyal çalışmacının Birleşmiş Milletler ortaklığıyla yürütülen bir proje kapsamında Merkezde görev yaptıkları bilgisi verilmiştir.

C. Özgürlüğünden Mahrum Bırakılan Kişiler

17. Ziyaret tarihinde Merkezde 11 farklı uyruktan³ toplam 519 yabancı bulunmaktadır. Bu yabancıların 484'ü erkek, 17'si kadın ve 18'i çocuktur. Merkezde 5 aile bulunmakta, hamile/emziren kadın ve refakatsiz çocuk bulunmamaktadır.

² Merkez güvenliğinin sağlanmasında 53 jandarma personelinin, Merkez idari görevlerinde ise 3 jandarma personelinin görevlendirildiği öğrenilmiştir.

³ Merkezdeki yabancıların 292'si Suriye, 76'sı Irak, 68'i Pakistan, 66'sı Afganistan, 9'u İran, 3'ü Çin Halk Cumhuriyeti, 1'i Azerbaycan, 1'i Filistin, 1'i Özbekistan, 1'i Somali, 1'i Ukrayna vatandaşıdır.

18. Ziyaret tarihinde Merkezde 2 işitme engelli ve 1 bedensel engelli olmak üzere toplam 3 engelli ve 65 yaş üstü 4 yabancı bulunmaktadır.

19. İdare tarafından Merkezdeki 72 yabancıda kronik hastalık⁴ bulunduğu bilgisi verilmiştir.

20. Merkezde 100 yabancı terörist savaşçı şüphelisi bulunmaktadır.

III. TESPİT, GÖZLEM VE GÖRÜŞMELER

A. Merkeze Kabul ve Yerleştirme

21. Yabancının, sorumlu güvenlik vardiya amiri tarafından ibraz edilmesi gereken evrakları ile birlikte teslim alınarak Merkeze kabulünün sağlandığı bilgisi Merkez İdaresi tarafından verilmiştir.

22. Merkeze giriş alanının geniş olduğu, bu alanda 60 kişi kapasiteli oturma alanının bulunduğu ve Merkezde dikkat edilmesi gereken hususlara ilişkin 3 dilde bilgilendirme broşürünün asılı olduğu görülmüştür.

23. Kabul bölümüne alınan yabancıların üst aramasının jandarma personeli eşliğinde güvenlik görevlileri tarafından yapıldığı; yabancıların bavul/çanta, değerli eşya, para gibi mallarının emanet kayıt defterine kaydedildikten sonra emanet odalarında saklandığı Merkez İdaresi tarafından ifade edilmiştir.

24. Ziyaret Heyeti tarafından emanet eşyaların muhafaza edildiği odalar incelenmiş; bavul ve çantaların üzerlerinde yabancıların fotoğraflarının olduğu bir kimlik ile bir odada muhafaza edildiği, değerli eşyaların ise ayrı bir odada poşetlenerek kilitli dolaplarda saklandığı ve her iki odada da kamera bulunduğu görülmüştür. Kilitli dolaplar arasından Ziyaret Heyeti tarafından rastgele seçim yapılarak dolapların içindekiler ile emanet eşya defteri karşılaştırılmış ve kayıtların tam tutulduğu gözlemlenmiştir.

25. Kişisel eşyaların Merkez İdaresine tesliminin ardından yabancılara kimlik kartı, kişisel bakım ve temel ihtiyaç malzemelerinin teslim edilerek yabancıların odalara yerleştirildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından odalara yerleştirilirken kendilerine Kurum tarafından dağıtılan temel ihtiyaç malzemeleri ile beraberlerinde getirdikleri kişisel eşyalarının verildiği ve gerektiği takdirde emanet eşya dolabındaki eşyalarına ulaşabildikleri ifade edilmiştir.

---

⁴ Kalp, şeker, tansiyon, astım, fitik, böbrek, obezite ve kolon hastalığı gibi.

26. Merkeze kabulü sağlanan yabancıların herhangi bir bulaşıcı hastalığın yayılma riskini azaltmak için geçici bir süreliğine B blok zemin kata alındığı, hekim muayenesi sonucunda herhangi bir risk tespit edilmemesi halinde diğer katlara yerleştirildiği bilgisi İdare tarafından verilmiştir.

27. Yabancıların odalara yerleştirilmesinde sağlık durumunun öncelikli olarak dikkate alındığı, yaşlı veya engelli bireylerin zemin katlara yerleştirildiği belirtilmiştir. Ziyaret sırasında tekerlekli sandalye kullanan yaşlı bir yabancıların zemin katta bir odada kaldığı görülmüştür.

28. Kadın ve çocukların üst katlardaki ayrı bölümlere yerleştirildiği, eşleri veya diğer aile üyeleri ile gelen erkeklerin ise ailesinin kaldığı kattaki erkekler bölümüne yerleştirildiği; bunların haricindeki durumlarda ise katların boşluk oranına göre yerleştirme yapıldığı ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında kadın ve çocukların B blok üst kata yerleştirildiği görülmüş, yabancılarla gerçekleştirilen görüşmelerde eşlerinin aynı katta karşı bölme yerleştirildiği belirtilmiştir.

29. İdare tarafından; yerleştirilen yabancıların Merkezde kaldıkları süre boyunca sahip oldukları hakları, sorumlulukları ve geri gönderme prosedürü hakkında tercüman eşliğinde bilgi verildiği aktarılmış, yabancılarla yapılan görüşmelerde bu durum doğrulanmıştır.

30. Merkezde fiziki görünümü itibariyle çocuk olduğundan şüphelenilen⁵ bir yabancıların dosyası İdareden istenmiş ve İdare tarafından yabancıların kemik yaşı tespitinin yaptırılarak sonucuna istinaden Merkezde tutulduğu anlaşılmıştır.

B. Fiziksel Koşullar

31. Merkez binası 4 bloktan oluşmaktadır.

32. Merkezde ortak kullanım alanları olarak yemekhane, revir, avukat görüşme odası, noter ve aile ziyaret odaları, özel mülakat odaları, uluslararası koruma alanı, kütüphane, etkinlik odası ve bahçe bulunmaktadır.

33. Merkezde 6 kişi kapasiteli 4 adet, 7 kişi kapasiteli 2 adet, 8 kişi kapasiteli 14 adet ve 10 kişi kapasiteli 30 adet oda olduğu öğrenilmiştir. Odalardan 30 tanesinin A blokta, 20 tanesinin B Blokta olduğu ve odaların toplam kapasitenin 450 kişi olduğu bilgisi edinilmiştir.

---

⁵ 11/4/2013 tarihli ve 6458 sayılı Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu'nun "Refakatsiz Çocuklar" başlıklı 66'ncı maddesinin 1'inci fıkrasının (b) bendi: "Fiziki görünümü ile beyan ettiği yaşı uyumlu görülmeyen yabancıların Bakanlıkça sağlık kuruluşlarında yaş tespiti yaptırılarak on sekiz yaşından küçük olduğu tespit edilenler, Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı il müdürlüklerine teslim edilir."

34. Merkezdeki odalarda yatak ve dolapların bulunduğu, oda içinde ayrıca banyo ve tuvalet için bir alan olduğu görülmüştür. Ancak mescit ve televizyon izleme odası olarak tasarlanan odaların kapasite artışı nedeniyle sonradan oda olarak kullanılmaya başlanması sebebiyle bu odalarda tuvalet ve banyo olmadığı görülmüştür. Bu odalarda kalan yabancılarla yapılan görüşmelerde, diğer odalardaki tuvalet ve banyoları ihtiyaçları olduğunda kullanabildikleri ve aynı koğuştaki odalar arasındaki geçişte bir engelle karşılaşmadıkları ifade edilmiştir. Tuvalet ve banyoların temiz olmadığı görülmüştür.

35. Ziyaret Heyetinin odalarda yaptığı incelemelerde odaların doğal ışık aldığı görülmüştür. Ziyaret sırasında birçok odada lambaların kırık olduğu gözlemlenmiş, İdare tarafından lambaların kalanlar tarafından kırılarak kullanılmaz hale getirildiği, satın alınan yeni lambaların Merkeze teslim edildiği ve yenileneceği ifade edilmiştir.

36. Merkezde yerden ısıtma sistemi, kalorifer petekleri ve klima sistemi aracılığıyla ısıtma ve soğutma yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Isıtma ve soğutma konusunda yabancılardan bir şikâyet ileilmemiştir.

37. Her iki blokta zemin katta engelli yabancıların özel ihtiyaçlarına cevap verecek biçimde tasarlanmış birer oda bulunduğu; bu odalardaki tuvalet ve banyoların da erişilebilir olduğu görülmüştür. Merkezde barınan yabancıların engel durumuna göre bu odalara yerleştirildiği İdare tarafından ifade edilmiş, ziyaret sırasında da bu durum doğrulanmıştır.

38. Merkezde yapılan çalışmalar neticesinde 6 aydır hem sıcak suya hem de soğuk suya erişimin günün her saatinde mümkün olduğu ifade edilmiştir. Merkezde kalan yabancılar tarafından sıcak suya erişime ilişkin bir sorun yaşamadıkları belirtilmiştir.

39. Yabancıların kaldığı blokların koridor ve ortak alanlarının her gün kat temizlik sorumlusu tarafından temizlendiği, odaların temizliğinden ise kalan yabancıların sorumlu olduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Merkezin genel itibari ile temiz olduğu Ziyaret Heyeti tarafından görülmüştür.

40. Yapılan incelemede oda duvarlarına çizimler yapıldığı görülmüş, oda duvarlarının boyanması gerektiği değerlendirilmiştir. Katlardaki koridorların ise yeni boyandığı görülmüştür.

41. Merkezde kalan her kişiye yatak, dolap, çarşaf, battaniye ve havlularının verildiği görülmüştür. Ancak kalabalıklaşma sebebiyle bazı yabancıların ranza olmaksızın yere serilen yatak üzerinde yattıkları gözlemlenmiştir.

42. Merkezde, her kattaki güvenlik noktasına yabancıların kullanımı için elektrikli semaver konulduğu görülmüştür. Ancak A bloktaki iki katta da semaverlerin bozuk olması

sebebiyle bir süredir kullanılmadığı anlaşılmıştır. Yabancılar tarafından bu konuda mağduriyet yaşadıkları belirtilmiştir.

43. B bloktaki her katta televizyon bulunduğu ve yayın listesinde ulusal ve uluslararası olmak üzere toplam 583 kanalın yer aldığı görülmüştür. Ancak İdare tarafından Merkezde kalanlar tarafından daha önce kırıldığı için A blokta yalnızca bir katta televizyon olduğu belirtilmiştir.

44. Merkezde, yabancılar haftada bir sabun verildiği, jilet ve tırnak makası gibi kesici aletlerin kişisel talep üzerine verilip kullanımın ardından tekrar toplandığı hem İdare tarafından belirtilmiş hem de görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılardan özellikle kadın ve çocukların şampuan talebi Ziyaret Heyetine iletilmiş olup bu talebin İdare tarafından intihar riski sebebiyle bir süredir karşılanmadığı öğrenilmiştir.

45. Merkezde, katlarda yer alan güvenlik nöbet noktalarında çamaşır makinesi ve deterjan bulunduğu ancak A blok orta katta çamaşır makinesi olmadığı görülmüştür. Yabancıların istedikleri zaman güvenlik görevlisi gözetiminde çamaşırlarını yıkayabildikleri İdare tarafından belirtilmiştir. Bu durum görüşme yapılan yabancılar tarafından da doğrulanmıştır.

46. Merkezde kalan yabancıların nevresim takımları, battaniye ve yastıklarının 15 gün arayla toplanarak Merkezde bulunan çamaşırhanede yıkandığı İdare tarafından belirtilmiştir. Ziyaret sırasında çamaşırhanede yıkanan ve dağıtım için bekletilen eşyalar görülmüştür. Görüşme gerçekleştirilen bazı yabancılar tarafından eşyalarının düzenli olarak yıkanmadığı iddia edilse de tutulan tutanaklardan İdarenin düzenli olarak çamaşırların yıkanmasını sağladığı anlaşılmıştır.

47. Merkezde kıyafet yardımı sağlandığı bilgisi İdare tarafından verilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından yapılan görüşmelerde özellikle çocukların kıyafet yardımından sıkça yararlandığı anlaşılmıştır.

48. Merkezde hem A blokta hem de B blokta olmak üzere 2 yumuşak oda bulunmaktadır. Merkez İdaresi tarafından yumuşak odalar için tadilat planlaması yapıldığı, ödeneğin sağlanması için yazışmaların yapıldığı, yakın zamanda gerekli tadilatın yapılacağı belirtilmiştir.

49. Merkezdeki ortak olanların her ay Yüreğir İlçe Belediyesi tarafından düzenli olarak ilaçlandığı İdare tarafından ifade edilmiş, 2024 yılında yapılan ilaçlamaya ilişkin resmi evraklar Ziyaret Heyetince kontrol edilmiştir.

50. Merkezde yangın alarm sisteminin bulunduğu ve yangın merdivenlerinin mevcut olduğu görülmüştür.

C. İşkence ve Kötü Muamelenin Önlenmesi, Disiplin ve Şikâyet Prosedürleri

51. Merkeze girişlerinden itibaren yabancılarla düzenli aralıklarla veya özel tespit üzerine görüşmeler gerçekleştirildiği, bu görüşmelerde ülkesine dönmek isteyen yabancılara Gönüllü Geri Dönüş Formu imzalaması gerektiğinin anlatıldığı ve yabancıların gönüllü olarak ülkesine dönmek istemesi durumunda Sivil Toplum Kuruluşu yetkilisi ile birlikte görüşme gerçekleştirilerek Gönüllü Geri Dönüş Formunun imza altına alındığı bilgisi İdare tarafından verilmiştir.

52. Ziyaret sırasında bir grup yabancıların gönüllü geri dönüş kapsamında Merkezden ayrılmasının ardından bir avukat tarafından müvekkillerinin zorla götürüldüğü ve otobüse bindirilirken jandarma personeli tarafından fiziksel şiddet uygulandığı iddiası Ziyaret Heyetine iletilmiştir. İddia üzerine gönüllü geri gönderilen yabancıların odalarından çıkmalarından itibaren otobüsün Merkezden uzaklaşmasına kadar tüm kamera kayıtları incelenmiş ve tüm süreç boyunca jandarma personeli ile yabancıların hiçbir fiziki temasının olmadığı, yabancıların sakin bir şekilde Merkezden ayrıldığı görülmüştür. Söz konusu gönüllü geri gönderme organizasyonunda bir derneğin de gözlemci olarak bulunduğu bilgisi İdare tarafından paylaşılmış ve dernek yetkilileri ile yapılan görüşmede de avukatın iddialarını destekleyen bir açıklamada bulunulmamıştır.

53. Merkezde her blok ve katta dilek ve şikâyet kutuları bulunmaktadır. Dilek ve şikâyet kutularının haftalık olarak kontrol edildiği, dilekçelerin içeriklerinin incelenip haklarında gerekli yönlendirmeler yapılarak tutanak altına alındığı İdare tarafından ifade edilmiştir. 2023 yılı içerisinde 1279, 2024 yılında ziyaret tarihine kadar olan süre içerisinde 41 dilekçenin tutanak altına alındığı bilgisi paylaşılmıştır.

54. Ziyaret sırasında her kattaki ortak alanda yabancıların dilekçe yazmaları için gerekli materyallerin bulunduğu görülmüştür. Görüşme yapılan yabancılar tarafından da bu materyalleri güvenlik görevlilerinin gözetiminde kullandıkları, yazdıkları dilekçeleri güvenlik görevlilerine teslim ettiklerini ve dilekçelerin hızlı bir şekilde işleme konulduğu belirtilmiştir. Ancak güvenliğin jandarma personeli tarafından sağlandığı blokta kalan yabancıların bir kısmı kendilerine dilekçe yazmak için kalem verilmediğini, yazdıkları dilekçelerin işleme konulmadığını, bir yabancı ise dilekçesinin çöpe atıldığı iddiasında bulunmuştur. Dilekçesinin çöpe atıldığı iddiasında bulunan yabancı tarafından belirtilen tarih ve yere ait kamera

görüntüleri Ziyaret Heyeti tarafından detaylı olarak incelenmiş ve bu iddianın gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır. Dilekçelerini yazmak için kendilerine kalem verilmediği ve yazdıkları dilekçelerin işleme konulmadığı iddiasında bulunan yabancıların dilekçelerinin ise İdare tarafından teslim alındığı görülmüş ve iddiaların gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır.

55. Ziyaret sırasında bir yabancı tarafından Ziyaret Heyetine tarih, saat ve yer bilgisi verilerek bir jandarma personeli tarafından kendisine tokat atıldığı iddiasında bulunulmuştur. Yabancıların iddiası üzerine bahsedilen yere ilişkin kamera kayıtları incelendiğinde bu iddianın gerçeği yansıtmadığı anlaşılmıştır.

56. Merkezde işkence ve kötü muamele iddiası kapsamında hakkında idari ve adli soruşturma başlatılan personel bulunmadığı bilgisi edinilmiştir.

D. Beslenme

57. Merkezde, yabancılar için biri A blokta ve biri B blokta olmak üzere 2 yemekhane, personel için ise 1 yemekhane bulunmaktadır. Yemekhanelerde haftalık yemek listesinin yabancıların görebileceği şekilde asılı olduğu görülmüştür.

58. Yemek hizmetlerinin ihale usulü ile 1 yıl süreyle özel bir şirket aracılığıyla sağlandığı, her yabancıya günlük asgari 2300 kalori olmak üzere sabah kahvaltısında 5 çeşit, öğle ve akşam yemeklerinde 4 çeşit yemek verildiği bilgisi edinilmiştir.

59. Merkezde 1 gıda mühendisi çalışmaktadır. Gıda mühendisi tarafından yemekhanelerin günlük hijyen kontrolünün yapıldığı, yemek şirketinin hijyen standartlarına uyup uymadığının takibinin yapıldığı, personelin hijyeni, çalışma alet ve ekipmanlarının temizliği, depolama koşulları, pişirme alanının hijyeni, ürünlerin tüketim tarihi ve kalitesinin denetlemesi gibi işlerin takip edildiği belirtilmiştir. Yemek şirketinin denetim raporu da Ziyaret Heyeti tarafından kontrol edilmiştir.

60. Merkezde düzenli olarak yapılan ilaçlamaya ek olarak yemekhanelerde ve gıda depolarında aylık haşere ilaçlamasının yapıldığı İdare tarafından belirtilmiş, şubat ayına ilişkin ilaçlama tutanağı Ziyaret Heyeti ile paylaşılmıştır.

61. Günlük olarak yemeklerden numune alındığı ve 72 saat boyunca numunelerin saklandığı İdare tarafından belirtilmiştir. A blok yemekhanesinde ayrı bir buzdolabında her öğün için alınan numunelerin uygun şartlarda saklandığı, ziyaret tarihinden 72 saat öncesine kadar olan numunelerin bulunduğu görülmüştür.

62. Yemeklerin tabldot köpük tabaklar ve tek kullanımlık çatal-kaşık-bıçaklar ile sunulduğu ve ekmeklerin sıcak fırında yemek saatine kadar tutularak servis edildiği görülmüştür. Yabancılara her öğün bir adet ekmek verildiği belirtilmiştir.

63. Yabancılarla yapılan görüşmelerde genel olarak Merkezde çıkan yemeklerden memnun oldukları anlaşılmıştır. Yemeklere ilişkin memnuniyeti ölçmek için İdare tarafından yapılan ankette yabancıların; %49'unun çok iyi, %21'inin iyi; %19'unun orta, %8'inin kötü, %3'ünün çok kötü şeklinde değerlendirmede bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından öğle yemekleri Merkezde yenilmiş; besleyicilik ve miktar bakımından yeterli olduğu kanaatine varılmıştır.

64. Merkezde normal menüye ek olarak diyet menü ve çocuk menüsü de verildiği öğrenilmiştir. Yabancılar ile gerçekleştirilen görüşmelerde etli yemek yemediğini belirten bir yabancı tarafından kendisine etsiz diyet yemek verildiği ifade edilmiştir. Tansiyon ve obezite hastalığı bulunan yabancılar tarafından da hastalıkları nedeniyle diyet menüden yararlandıkları ifade edilmiştir. Merkezde kalan çocuklar tarafından kendilerine ayrıca meyve, kek, süt gibi besinlerin verildiği belirtilmiştir.

65. Yemekhanelerde birer adet su sebili olduğu görülmüştür. Ayrıca koğuşlardaki çeşme suyunun içilebilir olduğu ve her 3 ayda bir koğuşlardaki çeşmelerden akan suyun içilebilir olup olmadığına ilişkin analizin Adana Büyükşehir Belediyesi Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Çatalan İçme Suyu Arıtma Tesisi laboratuvarı tarafından yapıldığı bilgisi İdare tarafından verilmiştir. Çeşme suyuna ilişkin en son yapılan analizin raporu Ziyaret Heyeti tarafından kontrol edilmiş, Merkezde kullanılan şebeke suyunun, 17/2/2005 tarihli ve 25730 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İnsani Tüketim Amaçlı Sular Hakkında Yönetmelik'e göre uygun olduğu anlaşılmıştır.

66. Yemek şirketi tarafından sözleşme uyarınca her yabancıya günlük 3'er adet 0,5lt'lik şişelerde su temin edildiği, verilen pet şişe suların analizinin her 3 ayda bir yemek şirketi tarafından yaptırılması ve belgelendirilmesinin zorunlu olduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Ziyaret Heyeti tarafından en son yapılan su analizine ait rapor kontrol edilmiş ve suyun içmek için uygun olarak değerlendirildiği anlaşılmıştır.

67. Merkezde bulunan kantinin işletmesinden jandarmanın sorumlu olduğu öğrenilmiştir. Kantin bölümünde duvara asılı olan yazıda haftada bir gün A blokta kalan yabancılara, bir gün B blokta kalan yabancılara, bir gün ise Merkez personeline satış yapıldığı ve kantinin hafta sonu kapalı olduğu görülmüştür. Haftanın geri kalan iki gününde ise ihtiyacı olan yabancıların münferit olarak alışveriş yapılabildiği İdare tarafından belirtilmiş ve bu

durum görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından da doğrulanmıştır. Satışı yapılan ürünlerin fiyat listesinin de yabancıların görebileceği şekilde duvara asıldığı görülmüştür.

68. Ziyaret tarihinde kantindeki ürünlerin büyük oranda tükendiği ve kantinin neredeyse boş olduğu görülmüştür. Kantine her ayın ilk haftasında ürün sevkiyatı olduğu bilgisi paylaşılmış ve 4/3/2024 tarihinde Kurumumuza iletilen kantin fotoğrafından ürün sevkiyatının yapıldığı anlaşılmıştır.

69. Yabancılarla yapılan görüşmelerde; kantinde bulunan ürünlerin çok kısa sürede tükendiği, özellikle çay ve şeker gibi ürünlerin tedarikinde sorun yaşadıkları ve sadece kartla satış yapıldığı için mağdur olduklarına yönelik şikâyetler alınmıştır.

70. Ziyaret sırasında görüşme yapılan kadın ve çocuklar tarafından kantin sırası kendilerine geldiğinde ürünlerin çoğunlukla tükenmiş olduğu şikâyeti iletilmiştir. Bu durumun İdare ile paylaşılmasının ardından İdare tarafından kantin alışverişinde kadın ve çocuklara öncelik tanınabileceği belirtilmiştir.

E. Sağlık ve Psikososyal Servis Hizmetleri

71. Merkez revirinde 2 hekim ve 1 sağlık personelinin hafta içi her gün mesai saatleri içerisinde, geri kalan zamanlarda ise 4 sağlık personelinin her vardiyada 1 kişi olacak şekilde görevli olduğu öğrenilmiştir.

72. Merkezde acil durumlarda ilk müdahalenin sağlık çalışanları tarafından gerçekleştirildiği, gerekli hallerde sorumlu güvenlik vardiya amiri tarafından 112 Acil Çağrı Merkezinin arandığı ve gelen sağlık ekibinin şahsın hastaneye sevkini uygun görmesi halinde hastanın ambulans aracılığıyla hastaneye götürüldüğü, böyle bir durumda güvenlik görevlisi ve jandarma personelinden oluşan bir ekibin ise Kurum aracı ile ambulansa eşlik ettiği İdare tarafından belirtilmiştir. Ambulans çağrılması durumunda Kuruma 5-6 dakikalık bir sürede ulaşabildiği bilgisi verilmiştir.

73. Daha önce intihar teşebbüsünde bulunan Pakistan uyruklu bir yabancı ile yapılan görüşmede; intihar teşebbüsünden sonra direkt hastaneye götürüldüğü, gerekli tedavilerinin yapıldığı, Merkezde de düzenli olarak psikologla görüştüğü bilgisi edinilmiştir.

74. Merkezde çalışan tüm personelin 2023 yılında ilk yardım eğitimi aldığı öğrenilmiştir.

75. Revirde çeşitli ilaçların uygun saklama koşullarında ve sınıflandırılarak saklandığı, acil durum çantasında adrenalin ampulü hariç gerekli ilaç ve malzemelerin bulunduğu görülmüştür.

76. İlaç kayıt defterinin düzenli olarak tutulduğu görülmüş ve ilaç dağıtımlarının görevli personel tarafından yapıldığı belirtilmiştir.

77. Muayene ve tedaviye dair hasta kayıt defterinin düzenli ve eksiksiz bir şekilde tutulduğu görülmüştür.

78. Görüşme yapılan yabancılar tarafından Merkezde görevli hekimlerin ve sağlık memurlarının katları gezerek görüşme taleplerini doğrudan kendilerinin topladığı, bunun üzerine 2 ya da 3 gün içinde muayenelerin gerçekleştiği ifade edilmiştir.

79. Ziyaret Heyetinin revir biriminde yaptığı incelemede, yabancıların muayene kayıtları incelenmiş ve hekim tarafından bazı yabancılar uyuz teşhisi konulduğu tespit edilmiştir. Hastalık bulaşmasının önlenmesi için Merkeze gelen yabancıların ilk olarak B blok zemin katta tutularak uyuz hastalığının olup olmadığının tespit edildiği ve hastalığa ilişkin tüm yabancılar bilgilendirme yapıldığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Ayrıca yabancılarla yapılan görüşmeler esnasında çok sayıda yabancıların vücudunda kaşıntı kaynaklı yaralar olduğu gözlemlenmiştir. Hastalığa karşı uygulanan tedavi Ziyaret Heyetinde bulunan hekim tarafından yeterli bulunmakla birlikte şehirdeki uyuz hastalığının dirençli olması sebebiyle tedavilerin uzun süre devam ettiği ve her zaman sonuç vermediği belirtilmiştir. Hastalığın yayılmasına karşı önlem alınmasına ve tedavi uygulanmasına rağmen Merkezde uyuz hastalığının yaygın olduğu gözlemlenmiştir.

80. İdare tarafından yabancıların hastaneye sevklerinin düzenli olarak yapıldığı ifade edilmiş ve ziyaretten bir ay önce 13 hastanın hastane sevkinin gerçekleştirildiği anlaşılmıştır. Görüşme yapılan bazı yabancılar tarafından sevklerin geciktiği şikâyeti alınmış ve bunun üzerine incelenen sağlık dosyalarında sevklerinin planlanmış olduğu ancak zamanının henüz gelmediği görülmüştür. Ziyaretten sonraki 1 ay içinde ziyaret sırasında planlanmış olan bütün sevklerin gerçekleşmiş olduğu bilgisi Kurumumuza iletilmiştir.

81. Merkezde bulunan psikososyal destek biriminde 1 sosyal çalışmacı ve 1 psikolog görev yapmaktadır.

82. Merkeze kabulü yapılan her yabancı ile en geç 48 saat içerisinde ön görüşme yapıldığı ve ön değerlendirme formu doldurulduğu belirtilmiştir. Ön değerlendirme formu neticesinde veya daha sonra yapılan görüşmelerde detaylı değerlendirilmesine karar verilen yabancıların 2 iş günü içerisinde detaylı değerlendirmeye alındığı, yabancıların ihtiyaçlarının tespit edildiği, psikososyal destek kapsamına alınıp alınmayacağına dair karar verilerek detaylı değerlendirme formu oluşturulduğu belirtilmiştir. Psikososyal destek birimi tarafından tutulan değerlendirme formları Ziyaret Heyetimizde bulunan psikolog tarafından incelenmiştir.

83. Psikososyal destek birimi tarafından takibe alınan veya hakkında değerlendirme istenen yabancılar için gerekli incelemeler yapılarak psikososyal değerlendirme raporu oluşturulduğu ve bu raporun idari gözetimin değerlendirilmesi aşamasında veya ilgili birimlere bilgi vermek için kullanıldığı bilgisi edinilmiştir. Ziyaret tarihinde Merkezde kalan 23 özel ihtiyaç sahibi (engelli, yaşlı vb.) yabancıların bulunduğu ve bu kişilerin takibinin yapıldığı belirtilmiştir.

84. Son 1 yıl içerisinde psikososyal destek birimi tarafından 335 insan ticareti mağduru mülakatı gerçekleştirildiği ve ziyaret tarihinde Merkezde insan ticareti mağduru tespiti konulan yabancı bulunmadığı İdare tarafından belirtilmiştir.

85. Psikososyal destek biriminde yabancılarla yönelik grup çalışmalarının yapılmadığı bunun yerine yabancılarla bireysel görüşmelerin yapıldığı belirtilmiştir.

F. Eğitsel, Kültürel, Sosyal ve Sportif Faaliyetler ile Dış Dünyayla İletişim

86. Yabancıların kaldığı her iki blokta da birer havalandırma alanı bulunmaktadır. Havalandırma alanında yabancıların kullanabileceği için sabit spor aletlerinin olduğu görülmüştür. Ayrıca B bloğa ait havalandırma alanında çocuklar için bir oyun alanının bulunduğu da görülmüştür.

87. Yabancıların yemek vakitlerinin ardından yarım saat süreyle günde toplam 1,5 saat havalandırmaya çıkartıldığı idare tarafından ifade edilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından günde bir defa yaklaşık bir saat süre ile havalandırma alanından faydalanabildikleri ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında aynı grubun ikinci defa havalandırmadan yararlandırıldığı görülmüştür.

88. A blok üst katta kalan yabancılar tarafından havalandırmadan yalnızca haftada bir defa yararlandıkları şikâyeti alınmış, bu durumun personelin izinli ve görevli olma gibi durumları sebebiyle bir defaya mahsus olmak üzere gerçekleştiği İdarece doğrulanmıştır.

89. Merkezde eğitim ve öğretim faaliyeti bulunmadığı, Halk Eğitim Merkezinden etkinlik talebinde bulunulduğu ancak bu talebin karşılanmadığı İdare tarafından ifade edilmiştir.

90. Merkez kütüphanesinde 269'ı Arapça, 117'si Türkçe, 84'ü İngilizce, 82'si Farsça ve geri kalanı Rusça, Almanca, Fransızca, Urduca vb. dillerde olmak üzere toplamda 653 kitap bulunduğu bilgisi edinilmiştir. Yabancıların kütüphaneden 1 kitap alma hakkı bulunduğu, kitap bitince yenisi ile değiştirebildikleri İdare tarafından belirtilmiştir. Ziyaret kapsamında görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından kitaba erişim konusunda şikâyette bulunulmamıştır.

91. Sanat, spor ve kültürel etkinlikler kapsamında psikososyal destek birimi tarafından 2021 yılında 565 etkinlik; 2022 yılında 807 etkinlik; 2023 yılında 1058 etkinlik yapıldığı bilgisi edinilmiştir. 2024 yılında ise ziyaret tarihine kadar hiçbir sanat, spor ve kültürel etkinlik yapılmadığı anlaşılmıştır. Bu durum Merkez İdaresine iletildiğinde yılbaşından itibaren Merkeze çok sayıda yabancının gelmesi nedeniyle psikososyal destek birimi tarafından bu kişilere ön değerlendirme, detaylı değerlendirme ve bireysel takip işlemleri yapıldığı, birimde görev yapan personel sayısındaki yetersizlik nedeniyle hem etkinlik yapılmasının hem de yabancıların kabulü ve takip işlemlerinin bir arada yapılmasının mümkün olmadığı, bu sebeple de etkinliklere ara verildiği belirtilmiştir.

92. Merkezde kalan çocuklar için havalandırma bahçelerinde oyun alanı olduğu ve kütüphanenin içinde 0-3 yaş arası çocuklar için ayrı bir oyun alanı tasarlandığı görülmüştür. Merkezin deposunda ayrıca her yaş grubundan çocuk için yaşlarına uygun çeşitli oyuncaklar ve kıyafetler olduğu görülmüştür.

93. Anneler ve çocuklarla yapılan görüşmelerde bebeklerin mama ve bez ihtiyacının İdare tarafından karşılandığı, Merkezde kalan çocukların kıyafetlerinin ve terliklerinin çoğunun İdare tarafından temin edildiği ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında görüşme yapılan çocuklardan bazıları, İdare tarafından kendilerine oyuncak verildiğini ancak oynarken kırıldığı için oyuncaklarının olmadığını ifade etmiş ve bu durum İdare ile paylaşıldıktan sonra çocuklara yeni oyuncaklar dağıtıldığı görülmüştür.

94. Merkezde toplam 32 ankesörlü telefon bulunmaktadır. Telefon kartlarının kantinden temin edilerek ankesörlü telefonların kullanıldığı, maddi durumu iyi olmayan ve ihtiyaç sahibi olan yabancılara Merkez tarafından telefon kartı sağlandığı bilgisi verilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen yabancılar tarafından her gün ortalama 15 dakika ankesörlü telefonu kullanabildikleri ifade edilmiştir.

95. Yabancıların istedikleri zaman aile üyeleri, avukatları, ülke temsilcilikleri veya diledikleri başkaca şahıs/kurumları arayabildikleri, talep halinde güvenlik görevlisi eşliğinde emanet odalarında bulunan cep telefonlarından irtibat numarası alabildikleri İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme gerçekleştirilen bazı yabancılar tarafından gönüllü geri dönüş yapılan günlerde telefon kullanmalarına izin verilmediği iddia edilmiştir. Yapılan incelemede gönüllü geri dönüş işlemlerinin yapıldığı tarihlerde de yabancıların telefonları kullandığı kamera kayıtlarından anlaşılmıştır. Ziyaret sırasında müvekkili ile görüşmek için gelen bir avukat tarafından da müvekkilinin kendisini arayarak Merkezden gönüllü geri gönderilenler olduğu ve ertesi gün de bunun devam edeceği, kendisinin de zorla gönderilmekten korktuğunu ifade ettiği;

avukatın müvekkilinin ona ulaşması sebebiyle Merkeze geldiği ve müvekkilinin gönüllü geri gönderilecekler listesinde olmadığı anlaşıldığı ifade edilmiştir.

96. Merkezdeki yabancıların yakınları ile görüşme yapabilmeleri için 4 oda tahsis edilmiştir. Ziyaretçi görüşme odalarında masa ve sandalyeler olduğu, bu alanların temiz olduğu görülmüştür.

97. Yabancıların Merkeze kabulü sağlandığı aşamada ziyaretçi görüşü hakkında bilgilendirme yapıldığı, ziyaret günlerinin kaldıkları bloğa göre değiştiği İdare tarafından belirtilmiştir. A blokta kalanların Perşembe, B blokta kalanların ise Salı günü ziyaretçileri ile görüşebildikleri öğrenilmiştir. Gelen ziyaretçilerin yabancıların birinci derece yakını olması koşulunun arandığı öğrenilmiştir.

98. Görüşlerin saat 09.00 ile 16.30 arası yapılmakta olduğu ve her görüş için 25 ile 50 dakika arası süre verildiği İdare tarafından belirtilmiştir. Görüşme yapılan yabancılar tarafından aile ziyaretlerinin 25 dakika ile 45 dakika arasında sürdüğü ve haftada bir defa gerçekleştiği ifade edilmiştir.

99. Merkezde 3 avukat görüşme odası bulunmaktadır. Odalarda masa ve sandalye bulunduğu, odaların temiz olduğu görülmüştür. Avukat görüşme odalarının dışarıya ses geçirmediği tespit edilmiş olup odada yalnızca görüntü kaydı alan bir kamera bulunduğu görülmüştür.

100. Avukat görüşmelerinin hafta içi her gün saat 09.00 ile 16.30 arası yapılmakta olduğu İdare tarafından belirtilmiştir. Avukatların, avukat kimliği ile Merkeze giriş yaptıktan sonra görüş yapmak istediğine dair formu doldurup avukat bekleme bölümüne alındığı ve görüş süresi boyunca avukat, varsa beraberinde tercüman ve yabancı haricinde başka kimsenin görüşme odasında bulunmadığı İdare tarafından ifade edilmiştir. Ziyaret sırasında müvekkil görüşmelerini tamamlayan avukatlar ile gerçekleştirilen görüşmelerde bu durum avukatlar tarafından da doğrulanmıştır.

101. İncelenen avukat görüşme defterinin düzenli olarak tutulduğu anlaşılmıştır. Bu defterden Ziyaret Heyeti tarafından rastgele seçilen tarihlerde yapılan incelemelerde avukatların görüşme sürelerinin 3 saati bulabildiği görülmüştür. Görüşme yapılan yabancılar tarafından da avukat ile görüşme sürelerinde bir sınırlama olmadığı belirtilmiştir.

102. Avukatların görüşme yapmak istediği kişi sayısı ile ilgili herhangi bir kısıtlama olmadığı İdare tarafından ifade edilmiş ve avukat görüşme defteri kayıtları incelendiğinde aynı avukatın Merkezde kalan farklı yabancılarla peş peşe görüşmeler gerçekleştirdiği görülmüştür. 2023 yılında avukatlar tarafından Merkeze 632 ziyaret gerçekleştirildiği ve 1694 yabancı ile

görüşme yapıldığı; 2024 yılında ise ziyaret tarihine kadar 169 avukat ziyaretinin gerçekleştiği ve 409 yabancı ile görüşme yapıldığı bilgisi edinilmiştir.

103. Adli yardım talebinde bulunmak isteyen yabancılar için bilgilendirme afişlerinin Türkçe, Arapça, Farsça, İngilizce ve Urduca dillerinde olmak üzere kayıt kabul odasında, yabancıların kaldığı odaların koridorlarında ve ziyaret odalarında asılı olduğu görülmüştür.

G. Güvenlik

104. Merkezin iç güvenliği güvenlik görevlileri ve jandarma personeli tarafından sağlanırken dış güvenliği jandarma personeli tarafından sağlanmaktadır.

105. Her ay en az bir defa habersiz bir şekilde jandarma personeli ve güvenlik görevlileri tarafından kat araması yapıldığı, arama sonucunda çıkan yasaklı eşyaların tutanak altına alınarak depoya teslim edildiği İdare tarafından ifade edilmiştir.

106. Sayımların her gün vardiya değişimlerinde (07.30 ve 19.30 saatlerinde) güvenlik görevlileri tarafından yabancıların ismi listeden kontrol edilerek yapıldığı ve sayım sonunda sayım defterine işlendiği belirtilmiştir.

107. Merkezde toplam 182 güvenlik kamerası bulunmaktadır. Kamera kayıtlarının 6 aya kadar saklanabildiği anlaşılmıştır. Kamera odasında yapılan incelemelerde kamera kayıt sisteminin eski olduğu görülmüş ve kamera kayıtlarını geriye dönük izlemek için sisteme bağlı mevcut bilgisayarlar kullanılmadığı için başka bir bilgisayardan yararlanılmak durumunda kalınmıştır.

108. Merkezde görüntüleme işlemlerinin aksamaması için jeneratör ve kesintisiz güç kaynağı (UPS) cihazları bulunmaktadır. Ziyaret sırasında elektrik kesintisi yaşanmış ve jeneratörün hemen devreye girdiği görülmüştür.

IV. DEĞERLENDİRME VE TAVSİYELER

A. Değerlendirme

109. TİHEK'in UÖM kapsamında yürüttüğü faaliyetlerinin temeli, ziyaret edilen kurumlarla pozitif yönde geliştirilecek iletişim doğrultusunda iş birliği esasına dayanmaktadır. Merkez İdaresince Ziyaret Heyetinin bütün bölümlere bekletilmeksizin erişimi sağlanmış, yabancılarla izole görüşmeler yapabilmesi için gerekli önlemler alınmış ve gerekli bilgi ve

belgelere erişimi sağlanmıştır. Bu çerçevede Merkez İdaresi ve personelinin ziyaret esnasında gösterdiği iş birliğine açık tutumları Ziyaret Heyeti tarafından memnuniyetle karşılanmıştır.

B. Tavsiyeler

1. Merkez İdaresine Yönelik Tavsiyeler

110. Yabancıların kaldığı oda duvarlarının boyanması, banyo ve tuvaletlerin temiz tutulmasına ilişkin gereken çalışmaların yapılması,

111. Bozuk olması sebebiyle bazı katlarda kullanılmayan semaver ve televizyon gibi aletlerin tamirinin yapılması veya yenilenmesi,

112. Gerekli güvenlik önlemleri alınarak yabancıların şampuan kullanımına izin verilmesi,

113. Yumuşak odalarda yapılması planlanan tadilat çalışmalarının hızlandırılması,

114. Jandarmanın yalnızca Merkezin dış güvenliğinden sorumlu olması, Merkezin iç güvenliğinin tamamının güvenlik görevlileri tarafından sağlanması,

115. Yabancıların kantindeki ürünlerden faydalanması hususunda problem yaşamamalarını sağlamak için kantine erişim günlerine dair gereken tedbirlerin alınması,

116. Acil müdahale çantasında adrenalin ampülü bulundurulması,

117. Merkezde uyuz hastalığının salgına dönüşmemesi için mevcut önlemlerin artırılması,

118. Merkezdeki yabancıların havalandırma alanını kullanmaları hususunda aksaklık olmaması için gerekli özenin gösterilmesi,

119. Merkezdeki kamera sisteminin kayıtların geriye dönük olarak kolaylıkla izlenebilecek şekilde yenilenmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

2. Sarıçam İlçe Jandarma Komutanlığına Yönelik Tavsiye

120. Merkez kantinindeki ürünlerin Merkezde kalan yabancıların kantinden almak istedikleri ürünlerden eksiksiz faydalanmalarını sağlayacak sıklık ve miktarlarda tedarik edilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

3. Adana Halk Eğitim Merkezi Müdürlüğüne Yönelik Tavsiye

121. Merkezde sosyal etkinlik düzenlenebilmesi için Merkez İdaresi ile ortak çalışmalar yapılması⁶,

hususları tavsiye edilmektedir.

4. Göç İdaresi Başkanlığına Yönelik Tavsiyeler

122. Merkezde kapasite üzerinde yabancı bulunduğundan, kalabalıklaşma sorununu gidermeye yönelik girişimlerde bulunulması,⁷

123. Merkezdeki personel eksikliğini giderilmesi,

hususları tavsiye edilmektedir.

---

⁶ CPT, 30. Genel Rapor, [CPT/Inf(2021)5] para 76: “Amaca yönelik faaliyetlerden (iş, eğitim, spor, eğitim vb.) oluşan tatmin edici bir program, tutulanların esenliği için çok önemlidir.”

⁷ CPT, 2014 Eski Yugoslav Makedonya Cumhuriyeti Ziyareti Raporu, CPT/Inf (2016) 8, para.113: “...bu tür merkezlerin yeterli şekilde döşenmiş, temiz ve iyi durumda olan ve ilgili kişiler için yeterli yaşam alanı sunan konaklama yerleri sağlaması gerekir.”